وێنە ڕەمزیەکانی نەخۆشخانەو زیندان لە تۆڕی کۆمەڵایەتیدا.. نیهاد جامی

سەرەتا دەمەوێت ئاماژە بە ئەوە بکەم ئەم کورتە وتارە ئیشی لەسەر شکاندنی بەشێک لە کارەکتەری مرۆڤەکانی ناو کۆمەڵگا نیە، هێندەی قسەکردنە لە ترس وەک ساتەوەختێکی هەنووکەیی کە کۆمەڵگای ئێمە بەناویدا تێدەپەڕین.

ترس لە ئێستادا ساتێک نیە پەیوەندی هەبێت بە نووسین، بەو پێیەی هەمیشە ئەوانەی وەک گروپە جیاوازەکان بیر ناکەنەوە نووسینی ئەوانیتر پەراوێز دەکەن و بەدژی خۆیان سەیری دەکەن، ئەوەش بەتایبەت لە ململانێی نێوان دینیەکان و دژەکانیان.

ئەو ترسە لە ئێستادا لەناو تۆڕی کۆمەڵایەتی پۆلین بۆتە سەر دوو گروپی جیاواز، گروپێک هەموو قسەکردنێک وەک ئازادی دەبینێت، جنێو دەدات هاوار دەکات دێتە سەر حەرامەکان، هاواری ئەوان پاڵەپەستۆیەکی دەروونیە لەسەر ئارەزووە چەپێنراوەکانیان، دەیانەوێت لەم ڕێگەیەوە گوزارشت لەخۆیان بکەن وەک مرۆڤێکی ئازاد، کەچی لەبنەڕەتدا مرۆڤی بریندارن، دۆخێکی دەروونی ئەوانی هێناوەتە قسەکردن، دۆخێک لای فەیلەسوفێکی وەک ژۆلیا کریستیڤا بە «زهان» ناوی دەبات، کەسی زهانی دەرونی چەپێنراوی دەیهێنێتە قسەکردن، هەموو ئەو حەقیقەتانە دەڵێت کە لەنەستدا بوونی هەیە و پەیوەندی بە ئاگاییەوە نیە هێندەی لەناو نائاگاییدایە، لەم ڕوانگەیەوە ئێمە کاتێک دەکەوینە بەردەم شەپۆلێک مرۆڤی زهانی ناو تۆڕی کۆمەڵایەتی کە لەڕێگەی ڤیدیۆی ڕاستەوخۆ دێنە قسەکردن، پێویست بە ترسێک ناکات لەبەردەم دۆخێکی هەنووکەییدا، چونکە ئێمە دەبێت بزانین لایڤەکان و قسەکردنەکان وابەستەی زهانیەتی ئەو مرۆڤانەوەیە، کاتێک پێویست ناکات لەوانە بترسین، دەبێت خۆمان لەو پرسیارە نەشارینەوە بەوەی ئەی لەکێ بترسین؟

گروپی یەکەم کە بە زهانی ناومان بردن، تاقمێکن لەدەرەوەی مەعریفە، ئەوان تەنیا قسە دەکەن، خۆیان دەکەن بە گاڵتەجار، وێنەیەکی کاریکاتێری نائەخلاقی بە خودی خۆیان ئاراستەی کۆمەڵگا دەکەن، ئەوان هێندەی لەشکرێکی زهانی بینەریانن، پەیوەندیان بە

دۆخێکی ترەوە نیە، کە بە خۆیان و بینەرەکانیان نەخۆشخانەیەکی ڕەمزیی بنیات دەنێن، کە خۆیان وەک پزیشک سەیر دەکەن نەک نەخۆش.

بۆیە زهانیەکان هی ئەوە نین لێیان بترسین، بەڵام نیگەرانیمان بەیان پەیوەستە بە ساتی باڵای زهان، تیایدا ئاخاوتن نمایشی خراپترین دۆخی دەروونی ئەوان دەکات.

ئەوەی پێویستە لێی بترسین گروپی دووەمە، ئەوانە لەناو بەرگی مەعریفەوە خۆیان نمایشت دەکەن، کارەکتەرگەلێکن بیانویەکیان هەیە بەوەیە بەهای کەوتوو لەگروپی یەکەم وەردەگرنەوە، دەیخەنەوە شوێنی خۆیان، لەکاتێکدا کاریان تەنیا دژە گوتاربوونە لەگەڵ زهانیەکان، ئەوان خۆیان وەک نوێنەری گوتاری ئەخلاقی رۆشنبیریی نمایش دەکەن بە بیانوی ئەوەی پێویستە ئاین بگەڕێتەوە ناو ژیان، بیانووی رۆحی سۆفیگەرانە دێننەوە باس لە ئەدەبیاتی کلاسیک دەکەن، ئەو گروپە یاریکەرە کارێکی زۆری لەگەڵە چۆنیەتی زەوتکردنی زۆرترین هەوادارە، تاوەکو لەو ڕێگەیەوە بینەران و خوێنەرانێک بەدەوری کتێب و ڤیدیۆیەکانیان کۆ بکەنەوە، دەنا ئەوانیش وەک گروپی یەکەم لە دەرەوەی مەعریفە دەژین، ئەگەرچی بانگەشە بۆ مەعریفە بکەن، بەلام مەعریفە تەنیا دەمامکێکە بۆ ڕەوایەتیدان بە خۆیان وەک ڕۆشنبیر، بۆیە لەئێستادا پێویستە لەو گروپە بترسین کە گوایە پێویستە هەموو شتێک بگەڕێنینەوە بۆ رۆحی ئاین، لەکاتێکدا ئەوان بڕوایان بەو رۆحە نیە، هێندەی رۆحی ئاینی بانگەشەیەک و ڕاکێشانی بینەرانی تۆڕی کۆمەلایەتیە بۆ بەردەم ڤیدیۆیەکانیان، لەهەمان کاتدا بازاڕکردنێکە بۆ فرۆشتنی زۆرترین تیراژی کتیبەکان و زیادکردنی لایکی لاپەڕەکانیان، ئەو گروپە نامەعریفیە جۆرە خودپەرستیەک دەخوڵقێنن، تا وەک نوێنەری بەهای ئەخلاقی بیانبینین، کە گوایە ئەوان فریادرەس و رزگارکاری بەهای کەوتووی کۆمەڵگان، بۆیە پێویست ناکات لەمناڵە زهانیەکان بترسین، بەڵام پێویستە ترسمان لەبەردەم ئەو درۆزنە گەورانە بێت کە لەپشت گەڕانەوە بۆ ئەدەبی کلاسیک و بەهای ئاینی دەیانەوێت خودپەرستی خۆیان نمایش بکەن وەک مرۆڤی باڵا، مرۆڤێک کە وەک سوپەرمانی ئەخلاقی سەیریان بکەین، سەرەنجام ئەوان وەک گروپی یەکەم قسە دەکەن، دلخۆشن بەهەوادارەکانیان، بەلام گەر گروپی یەکەم جۆرێک لەنەخۆشخانەیەکی ڕەمزیی دەروونی خولقاندبێت، ئەوا گروپی دووەم کار دەکات بۆ دروستکردنی زیندانێکی ڕەمزیی، تیایدا ئەوان بەڕێوەبەری زیندان بن و ئەوانیتریش ڕابکێشنە ناو زیندان تا بەپێی سنوری دەسەڵاتی زیندان ژیانمان کۆنترۆڵ بکەن.